

CIMERMANIS: "NAUDA NE VIENMĒR IR LABĀKAIS PADOMDEVĒJS"

Diskusijas nobeigums. Sākumu lasiet *Agro Topa* septembra un oktobra numurā.

Diskusijā piedalījās: **Sanita Zute**, Agrāro resursu un ekonomikas institūta (AREI) Zinātniskās padomes priekšsēdētāja vietniece, vadošā pētniece; **Indulis Jansons**, Latvijas lauksaimnieku kooperatīvu asociācijas valdes priekšsēdētājs un LPKS VAKS valdes priekšsēdētājs; **Mārtiņš Cimermanis**,

Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centra valdes priekšsēdētājs; **Gustavs Norkārklis**, Latvijas bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas valdes priekšsēdētājs; **Maira Dzelzkalēja-Burmistre**, biedrības *Zemnieku saeima* valdes priekšsēdētāja vietniece.

ANITA PIRKTIŅA

Diskusija bija veltīta žurnāla *Agro Tops* 25 gadu jubilejai un kopā ar to – arī lauksaimniecības nozares attīstības galvenajiem pieturpunktiem aizvadītajā gadsimta ceturksnī. Lai arī nozares lēciens izaugsmē bijis liels un straujš, lielākoties pateicoties iestājamai Eiropas Savienībā un tās piedāvātajiem atbalsta instrumentiem, joprojām daudzas jomas nav sakārtotas tā, lai lauksaimnieks justos gana droši un stabili, tostarp izglītība, zinātne...

M. Dzelzkalēja-Burmistre: – Lauksaimniecība ir ļoti attīstījusies, jo pirms 25 gadiem sākām faktiski no nekā. 1997. gadā pēc zemes reformas bijām ļoti zemā līmenī. Bija daudz cilvēku, kas bija atguvuši zemi, taču vēl nebija izlēmuši, būs vai nebūs lauksaimnieki. Lielākie pieturas punkti ir, protams, iestāšanās ES, pirms tam SAPARD finansējums, kas ļāva attīstīties lauksaimniecības nozarei kā tādai.

Kopš iestājāmies ES, mūsu lauksaimniecības izlaide ir palielinājusies gandrīz trīs reizes, ja salīdzinām 2004. gadu pret 2020. gadu. Eksports palielinājies pat vairāk nekā desmit reizi. Deviņdesmito gadu beigās faktiski bijām atkarīgi no ievestās pārtikas produkcijas, imports ievērojami pārsniedza eksportu. Patlaban esam kļuvuši pašpietiekami, varam pabarot gan savus iedzīvotājus, gan pārtiku eksportēt uz citām valstīm.

I. Jansons: – 25 gadi ir milzīgs laika nogriezis, nomainījusies vesela paaudze. Pats lauksaimniecības procesu aprītē esmu kopš 1998. gada, un laiki ir neiedomājami mainījušies. Lauksaimniekam bija jāaicina ne viena

vien cīņa. Deviņdesmitajos gados izskatījās, ka valstī nevienu neinteresē lauksaimnieku saražotā produkcija, gadījās, ka par to neviens pat nesamaksāja. Uz šāda fona sāka veidoties arī lauksaimnieku kooperācija, kuras uzdevums bija meklēt saražotās produkcijas pārdošanas iespējas. Šobrīd esam sasnieguši līmeni, ka Latvijas graudi ir pasaulē pieprasīti, varam brīvi tos eksportēt uz daudzām pasaules valstīm.

ES ienāca līdz ar dažādām finansējuma iespējām, tā sauktajiem fondiem, kurus, protams, dažkārt varējām izmantot arī gudrāk. Tāpat kļūdījāmies, nepanākot lielākus tiešmaksājumus, tad nevajadzētu ik gadu skaitīt, cik lielā mērā joprojām atpaliekam no citām ES dalībvalstīm. Acīmredzot jāreķinās ar to, ka kāds vienmēr kaut ko var sasteigt vai neizdarīt pietiekami profesionāli.

Taču šobrīd droši var teikt, ka lauksaimniecība ir viena no vadošajām mūsu valsts tautsaimniecības nozarēm – gan spējot nodrošināt pārtikas produkcijas pašpatēriņu, gan eksportēt. Un šī nozare ir jāattīsta, jo

mums jau nav daudz to resursu – meži, zeme, tas arī faktiski viss. Un šie resursi ir gudri un ilgtspējīgi jāizmanto.

– Vai varam teikt, ka kooperācija ir visās lauksaimniecības nozarēs veiksmīgi attīstījusies vai veiksmes stāsts tomēr ir vien graudaudzētāju kooperatīvi?

I. J.: – Noteikti ne tikai graudaudzētāju kooperatīvi. Gana spēcīga ir arī piensaimnieku un dārzenkopju kooperācija. Protams, vēl ir uz ko tiekties, ir ko pilnveidot, attīstīt.

Diemžēl mums joprojām pietrūkst izpratnes par to, ka ir jāsadarbojas, lai ietu uz priekšu. Bet šīs izpratnes pietrūkst arī citās jomās, ne tikai lauksaimniecībā. Piemēram, augstākajos varas gaitēnos, Saeimā, kur deputāti pieraduši domāt un lemt četru gadu griezumā, tātad – īstermiņā. Kooperācija ir ilgtermiņa pasākums. To diemžēl nesaprot vai negrib saprast šie īstermiņa pasākumu lēmēji. Jā, mums allaž uzstīt uz pleca, pasaka – malači, bet tas arī viss. Ja par šīm lietām visos līmeņos būtu lielāka izpratne, mēs varētu sasniegt daudz labākus rezultātus.

M. DZELZKALĒJA-BURMISTRE: – POLITIĶUS KOPUMĀ VAIRĀK INTĒRESĒ NĀKAMĀS VĒLĒŠANAS, NEVIS KĀDA NOZARE.